

פרשת וארא

הירא את דבר ה' מעבדי פרעה הניס... ואשר לא שם לבו אל דבר ה' ויעזב... (ט) (כ-כא)

התורה מכנה את המצרים בתואר "הירא את דבר ה'". אם נתבונן ביראתם של המצרים נראה כי היא טבעית והגיונית לאחר כמה מכות שקיבלו מהקב"ה ואחר שראו שאזהרותיו של משה כלפי העלול לקרות אותם אכן מתגשמות, הבינו שכדאי להיזהר מפני מכת הברד. שש המכות הראשונות הוכיחו להם שהדברים אינם מתרחשים מאליהם, אלא יש יד מכוונת וכאשר מגיעה מכת ברד הם חוששים לחייהם ונמלטים.

בספר "דעת תורה" להגאון ירוחם לייבוביץ ממיר זצ"ל, מבואר אודות מידת יראתם של המצרים אשר ראו ולקחו מוסר, לפי שראו את יד ה' וההשגחה העליונה במתרחש איתם, הם יודעים שמכה נוספת אמורה להגיע אליהם ולכן הם יראים וחוששים. ואת מי הם יראים? את ה'.

אנחנו מה נענה, אנו רואים צרה רודפת צרה ואין אנו מקשרים מה קורה איתנו, אלא מתייחסים לכל אירוע בתור "מקרה".

וכבר עמד והתפלא רבי ישראל סלנט על עניין יראת השמים שבאדם, ותמה במשלו הידוע, שאם ימצא אדם כוס של מים, ורבים מן האנשים יאמרו לו שהמים זכים ובריאים ואיש אחד יתרה בו ויזהירו שבכוס המים יש סם מוות, תיכף יחדל האדם מלגעת בכוס, למרות שרבים מן האנשים אומרים היפך הדברים. ואף אם יבטיחו לו שהם שותו מן המים, בכל זאת החשש יקנן בו, ולמה לו להיכנס לסכנת ספק חיים ספק מיתה.

מסיק מכך ר' ישראל מסלנט: איך האדם הולך בעולמו בריא ובטוח, אינו חושש, אינו ירא ואינו דואג על אחריתו. והרי ישנם אנשים המתרים בו ואומרים לו כי לעתיד ענוש יענש ורע ומר יהיה לו על עוברו פי ה'. ואפילו אם הדברים אינם ברורים לו במאה אחוז, אפילו בחמישים אחוז, ואפילו בעשרה אחוזים, ואומרים לו שרע ומר תהיה אחריתו ומוכיחים אותו, אינם סתם אנשים, כי אם צדיקים ויראי ה' מ"מ הוא נותר בשלו ועובר על עבירות חמורות, ואינו מרגיש שהוא שותה מסם המוות.

המצרים חששו לחייהם בעולם הזה, הזהירו אותם מפני העלול לקרות. ומיד אחזתם חיל ורעדה. והכתוב מזכירם במילים "הירא את דבר ה'" דבר המורה על יראת שמים שהייתם בהם.

יראת שמים צריכה לבוא מתוך התבוננות במתרחש סביב. לצערנו, רבים מן האנשים "מסתכלים אך לא רואים".

מעשה מופלא מובא בספר "מאורות הדף היומי", הממחיש לנו עד כמה אנו צריכים לראות כל "מקרה" כתרחיש משמים. לעיתים אנו מצליחים לראות את "סוף הסיפור" ולהבין את יד ה' בדבר.

מעשה זה אירע ברבי בצלאל, שהוא אחד משומעי ה"שיעור דף היומי" בלונדון. בבית הכנסת שבו מתפלל רבי בצלאל, אחד הכללים החשובים הוא הסדר והניקיון. בזמן שהיו האנשים שוהים בבית הכנסת לתפילה, לימוד וכדומה, היה נכנס מדי פעם פועל גוי. האחראי על ניקיון בית הכנסת, כדי לפנות כוסות חד פעמיות ששתו מהן לומדי השיעור ופסולת אחרת שהצטברה.

ויהי היום, ישב לו רבי בצלאל בשיעור היומי שמתקיים אחר תפילת שחרית והאזין בקשב רב לדברי מגיד

פרשת וארא

השיעור. באמצע השיעור נאלץ לצאת לרגע קט. קם רבי בצלאל ממקומו, עבר לאגף צדדי בבית הכנסת, חלץ את התפילין, כשהוא חושב לחזור ולהניחן ולהצטרף בחזרה לשומעי השיעור.

אך כשחזר חשכו עיניו. התפילין לא היו במקומן! פנה רבי בצלאל כה וכה, הביט לכל הצדדים והתעניין אצל יושבי בית המדרש שמא ראה מי מהם את התפילין. כל הנמצאים ניסו לסייע לרבי בצלאל. האחד בעצה, האחר בחיפושים קדחתניים. אולם התפילין נעלמו כאילו בלעתם האדמה. לפתע קרא אחד המתפללים ואמר: "כנראה ממלא המקום של פועל הניקיון 'סחב' את התפילין."! פנו המתפללים אל הפועל ושאלוהו: "אולי ראית את התפילין?"

הפועל, שעל פניו ארשת תמימה, שאל: "מה אמרת? תפין? מה זה תפין?"

רבי בצלאל לא יכול היה להתאפק: "תפילין, תפילין, איפה התפילין?"

והפועל בשלו: "מה זה תפילין?"

הזדרזו המתפללים ותיארו לו בשפה פשוטה: "אלו ריבועים שחורים שמחוברות להם רצועות."

סוף סוף קלט הפועל במה מדובר והסביר בפנים שלוות: "ראיתי על השולחן קופסאות חד פעמיות והשלכתים לאשפה כמתחייב מתפקידי."

שמע רבי בצלאל את דבריו ונשמטו כמעט פרחו. רץ במהירות אל מחוץ לבנין לביתן האשפה. והנה שור ושבר אל מול עיניו המשתאות ראה את משאית הזבל מתרחקת. נשא רבי בצלאל את רגליו ואץ אחריה. כשבליבו מחשבה: שכאשר תעצור המשאית בפעם הבאה כדי לפנות אשפה אולי יצליח להציל את התפילין. לשמחתו נוכח שהמשאית נעצרת. מיד הגביר את מהירות ריצתו. ובין התנשמויותיו התכופות צעק לעבר העובדים במלוא גרונו שיעצרו, אך כאילו "להכעיס" עובדי התברואה הספיקו להשלים את ריקון האשפה ונסעו מהמקום אל אתר הפסולת העירוני.

נחפז רבי בצלאל אל בית הכנסת. לקח את רכבו ונסע במהירות למזבלה העירונית. כשבליבו תקווה להספיק לעצור את המשאית האשפה לפני שתרוקן את הפסולת באתר. אבל דבר לא הועיל לו, והוא הגיע אל המקום לאחר מעשה.

בפתח האתר ישב שומר אנגלי טיפוס. גוי מגושם. פנה אליו רבי בצלאל וביקש שירשה לו להיכנס כדי לחפש את התפילין. כרבע שעה ארך לו רק להסביר מה הן תפילין כשהוא נעזר בידיו וברגליו.

כשסיים את דברי ההסבר ענה לו הגוי: "אני מצטער מאוד הכניסה לנהגי משאיות בלבד!"

ניסה רבי בצלאל את השיטה הידועה ומשמע הגוי את רשרוש השטר, נפתח ליבו לרבי בצלאל: "הכניסה לזרים אסורה. אך אני בעצמי אלך לחפש את החפצים שלך". שאל הגוי את רבי בצלאל מאיזה איזור פינו את הפסולת המדוברת ופנה ללכת לכיוון שבו משליכים את האשפה.

בחסדי שמים, לאחר זמן רב, חזר מדושן עונג ומחוייך כשבדידיו זוג התפילין. רבי בצלאל התרפק בערגה על תפילין, נשקן ופנה ללכת. אבל הגוי לא הניח לו. הוא החזיק בידו את שטר הכסף שקיבל מרבי בצלאל, ובפיו בקשה ביותר: "אינני מעוניין בכסף, אך אבקש ממך דבר אחד בתמורה."

פרשת וארא

כרה רבי בצלאל את אוזניו כאפרכסת. והגוי ממשיך: "אספר לך עניין אישי. אשתי יהודיה, ואביה נפטר לפני כשנה. לפני כחודש התחיל חמי להטריד את אשתי בחלומה, באומרו שהוא מצווה עליה שתמצא מישהו שידאג שילמדו תורה ברבים ויאמרו קדיש בציבור לעילוי נשמתו. אשתי ביקשה ממני לדאוג לכך, אך כבר שבועיים אני דוחה אותה בטענות ומענות שונות. והנה הבוקר ביקשה ממני מאוד שאטפל בעניין. כנראה התגלגלת לכאן כדי לדאוג לעניין זה."

הסכים רבי בצלאל ואמר קדיש לעילוי נשמת אותו יהודי גלמוד שבתו נישאה לגוי.

לצערנו לא תמיד אנו זוכים שיתקיים בנו "גל עיני ואביטה"...

כל מקרה שמתרחש אל לנו לומר "זה מקרה וממנהג העולם אירע לנו זה". לכל צרה, לכל אירוע יש את היד המכוונת. במרבית המקרים אנו חשים צער ותסכול בשעת צרה. כיוון שאיננו יודעים את מטרתה של המכה, ואף אין אנו רואים את יד ה' המושטת מאחורי המכה. אך הקב"ה בוודאי עשה זאת אך ורק לטובתנו כיוון שאין רעה יורדת מלמעלה. על כן "גם כי אלך בגיא צלמוות", גם כאשר הייסורים הם נוראים תמיד נזכור "לא אירא רע כי אתה עמדי"! יש סיבות ומסובבים אשר עינינו אינן רואות אותן. אך דבר אחד ברור: בכל המקרים אין מדובר במקריות!

מקור: אור דניאל